

Площа — 28,1 тис. км²
Населення — 1830,5 тис.чол.
(на 2000 р., без Києва)
Центр — м.Київ

Загальні дані. Київська область утворена 27.II.1932 р. Розташована на півночі України, в басейні середньої течії Дніпра, головним чином на Правобережжі. На сході межує з Чернігівською і Полтавською, на південному-сході та сході — з Черкаською, на південному-заході — з Вінницькою, на заході — з Житомирською областями, на півночі — з Гомельською областю Білорусі. В області 25 районів, 25 міст, в тому числі обласного підпорядкування, 29 селищ міського типу, 1194 населених пунктів.

Населення. Основне населення — українці; живуть також росіяни, євреї, білоруси, поляки та інші. Середня щільність населення (без м.Києва) — 68,7 чол. на 1 км² (1985). Найщільніше заселені центральні та південні райони області. Міське населення (крім Києва) становить 52% (1985). Великі міста (крім Києва): Біла Церква, Бориспіль, Бровари, Васильків, Переяслав-Хмельницький, Фастів.

Природа. Поверхня області — горбиста рівнина із загальним нахилом до долини Дніпра. За характером рельєфу ділиться на три частини. Північна частина зайнята Поліською низовиною (вис. до 198 м). Лівобережжя займає Придніпровська низовина з розвиненими річковими долинами. Південно-західна частина зайнята Придні-провською височиною — найбільш розчленованою і припіднятою частиною області з абсолютними висотами до 273 м.

Корисні копалини. Виявлені і розробляються переважно міне-ральні будівельні матеріали: граніти, гнейси, каолін, глини, кварцеві піски. Є невеликі поклади торфу. Є джерела мінеральних радонових вод (Миронівка, Біла Церква).

Клімат помірно континентальний, м'який, з достатнім зволоженням. Середня температура січня -6°, липня +19,5°. Тривалість вегетаційного періоду 198-204 дні. Сума активних температур поступово збільшується з Півночі на Південь від 2480 до 2700°. За рік на території області випадає 500-600 мм опадів, головним чином влітку. Київщина має густу річкову мережу (177 річок завдовжки понад 10 км). Найважливіша водна артерія — Дніпро (довжина його в межах області — 246 км), його головні притоки — Прип'ять, Тетерів, Ірпінь, Рось (праві); Десна і Трубіж (ліві). На території області — Київське водосховище і частина Канівського водосховища (створені на Дніпрі). Усього в області — 13 водосховищ і понад 2000 озер.

Ґрунти. На півночі поширені дерново-підзолисті, в долинах рік — дерново-глеєві, лучні й болотні ґрунти. У центральній частині на лесах — опідзолені чорноземи, темно-сірі і світло-сірі лісові ґрунти; у південних районах — глибокі малогумусні чорноземи. На

лівобережжі зустрічаються лучно-чорноземні, лучні солонцюваті, солончакові і болотні солончакові ґрунти.

Загальна площа лісового фонду області — 675,6 тис.га. Для північної частини території області характерні масиви хвойних і змішаних лісів, значні площі різнотравно-злакових луків і заболочені ділянки. На півдні переважають широколистяні ліси (дуб, граб, ясен, вільха, липа), кущі й луки. Область розташована у межах двох природних зон: змішаних лісів (Київське Полісся) і лісостепової. На півночі області переважають недреновані перезволожені і заболочені, поліські алювіально-зандрові і терасні, на півдні — луково-степові височинні розчленовані і терасні, а також лісостепові височинні розчленовані природно-територіальні комплекси. В області — 77 територій і об'єктів природно-заповідного фонду (загальна площа — 80,3 тис. га), в тому числі Дніпровсько-Тетерівське і заліське заповідно-мисливські господарства, 7 заказників (Дніпровсько-Деснянський, Звонківський, Жорнівський, Іллінський, Усівський тощо), пам'ятник природи (урочище Бабка), дендропарк "Олександрія" (Біла Церква).

Народне господарство. Економіка області — складний багатогалузевий комплекс, спеціалізація якого визначається переважним розвитком важкої індустрії у поєднанні з легкою і харчовою промисловістю і високоінтенсивним сільським господарством зерно-бурякового і м'ясо-молочного напрямів.

Промисловість. Прискорено розвиваються галузі, які визначають науково-технічний прогрес (машинобудування і металообробка, в тому числі приладобудування, електронна, електроенергетика, порошкова металургія, хімія і нафтохімія), а також нові для області виробництва — мікробіологічне і картонно-паперове. На території області розташовані Трипільська ГЕС, Київська ГЕС, Київська ГАЕС. Підприємства машинобудівної і металообробної галузей випускають хімічне устаткування, машини для тваринництва і кормовиробництва, екскаватори, меліоративну техніку, технологічне устаткування для підприємств тогівлі, а також товари побутового призначення.

Серед діючих підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості — Білоцерківське виробниче об'єднання шин і гумоазбестових виробів і завод гумотехнічних виробів, Броварський з-д пластмас. Мікробіологічна промисловість представлена заводами Трипільським біохімічним і біохімічних препаратів у селищі міського типу Немішаєво. В Обухові картонно-паперовий комбінат. Підприємства харчової промисловості: цукрові (основні — в Яготині і смт Гребінки), молочні, маслоробні, спиртові, крохмальні, консервні зводи, м'ясо- птахокомбінати.

На території області — 21 комбикормовий завод. Легка промисловість об'єднує підприємства швейної, трикотажної шкіряної, льонообробної галузей (розташовані в містах Переяславі-Хмельницькому, Фастові, Сквирі, Білій Церкві, Броварах, Богуславі, Василькові та ін.). На базі місцевих мінерально-сировинних і лісових ресурсів розвинена будівельна і деревообробна промисловість: заводи залізобетонних виробів (Біла Церква, Бровари, Вишгород), цегляні, по обробці граніту (Буча), скляні, по виробництву санітарно-технічних виробів. Добування граніту поблизу Богуслава і Білої Церкви. На території області сформувалися Київський і Білоцерківський промислові вузли. Спеціалізацію Білоцерківського вузла визначають хімічна і машинобудівна промисловість, доповнена харчовою промисловістю. Серед багатогалузевих промислових центрів області найбільші — Бровари, Фастів, Васильків, Бориспіль, які входять в Київський промисловий вузол.

Сільське господарство. У структурі сільського господарства за валовою продукцією перше місце посідає тваринництво (54,7%, 1985). В області 1771 тис.га під сільськогосподарськими угіддями. Площа зрошуваних земель — 122,3 тис.га, осушених — 176,8 тис.га. Найбільша зрошувальна система Бортницька. Сільськ. господарство області характеризується розвиненим високотоварним зерновим господарством (основна культура — озима пшениця), виробництвом технічних культур (цукровий буряк, льон-довгунець), картоплі, овочів.

Тваринництво спеціалізується на виробництві м'ясо-молочної продукції, яєць. В усіх районах області провідним є скотарство, крім того в лісо-степовій зоні значний розвиток одержали свинарство та птахівництво. Розвинені також кролеводство, бджолярство, рибне господарство.

Транспорт. Розвинений залізничний транспорт. Експлуатаційна довжина залізниці — 880 км (1985) р). Через територію області проходять лінії: Москва – Київ – Львів, Київ – Дніпропетровськ – Донецьк тощо. Електрифіковані приміські ділянки залізниці: Київ – Фастів – Козятин, Київ – Фастів – Миронівка, Київ – Тетерів, Київ – Ніжин, Київ – Яготин. Залізничні вузли: Київ, Фастів, Миронівка. Довжина автомобільних доріг — 7760 км, в т.ч. з твердим покриттям — 7489 км. Найважливіші автомобільні дороги: Санкт-Петербург – Київ - Одеса, Київ – Харків, Київ – Дніпропетровськ. Судноплавство по Дніпру, Десні, Прип'яті. У Києві — аеропорти Бориспіль і Жуляни. Газопроводи: Уренгой - Помари - Ужгород, Шебелінка - Полтава - Київ.